

KLASA IV
NIEZBĘDNE WYMAGANIA EDUKACYJNE JĘZYK POLSKI KL. IV

**KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE IV WRAZ ZE
SPOSOBAMI SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI**

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocena końcowa jest średnią ważoną ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

1. Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
2. Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.
3. Czyta stosując odpowiednie tempo i intonację.
4. Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.
5. Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie.
6. Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
7. Z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
8. Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
9. Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.
10. Odnacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.
11. Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.
12. Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi. Jest kreatywny(np. interpretuje głosowo utwory poetyckie, przygotowuje adaptację sceniczną, przygotowuje portfolio lub prezentację multimedialną).
13. Posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie nauczania klasy IV.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

1. Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
2. Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.
3. Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
4. Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
5. Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.
6. Kształcenie literackie i językowe:
 - a) Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
 - b) Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenie, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
 - c) Zachowuje trójdzielny układ kompozycji opowiadania. Dbą o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.
 - d) Redaguje opowiadanie z dialogiem.
 - e) Formułuje morał (przesłanie) wynikający z baśni.
 - f) Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
 - g) Samodzielnie sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
 - h) Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą. Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.
 - i) Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.
 - j) Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, słownikiem j. polskiego, słownikiem wyrazów bliskoznacznych (synonimów).
 - k) Analizuje utwór poetycki, wskazując: epitetami, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, rytm, refren, ożywienie, osobę mówiącą w wierszu.
 - l) Płynnie czyta nowy tekst.
 - m) Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.
 - n) Fleksja i składnia:
 - Biegle rozróżnia części mowy poznane w IV klasie.

- Wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika.
 - Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu.
 - Biegłe odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach.
 - Odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika.
 - Dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem.
 - Potrafi wskazać funkcję przyimka w połączeniu z rzeczownikiem.
 - Wie, jaką rolę odgrywa spójnik w zdaniu pojedynczym i złożonym.
 - Rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami.
 - Przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie). Rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone.
 - Buduje zdanie z podanych związków wyrazowych. Samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego.
- o) Fonetyka:
- Sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek.
 - Rozróżnia „i” jako samogłoskę lub zmiękczenie.
- p) Ortografia i interpunkcja:
- Uzasadnia pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną.
 - Wyodrębnia wtrącenia przecinkami.

OCENA DOBRA

Uczeń:

1. W większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
2. Samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne.
3. Bierze czynny udział w lekcji.
4. Wykonuje prace domowe, także nieobowiązkowe.
5. Kształcenie literackie i językowe:
 - a) Czyta głośno, wyraźnie, podkreślając głosem ważne słowa, stosuje zasady prawidłowego przestankowania.
 - b) Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje.
 - c) W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych.
 - d) Próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach.
 - e) Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
 - f) Redaguje pytania do tekstu.
 - g) Poprawnie sporządza plan ramowy.
 - h) Rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznacznym i wyraz przeciwstawny.
 - i) Sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym.
 - j) Wskazuje w wierszu: epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy, wersy i strofy.
 - k) Rozpoznaje w tekście dialog i monolog.
 - l) Zna i wymienia cechy gatunkowe baśni oraz legendy.
 - m) Fleksja i składnia:
 - Rozróżnia części mowy poznane w klasie czwartej.
 - Poprawnie odmienia i stosuje w zdaniach czasowniki i rzeczowniki.
 - Odróżnia czas przyszły złożony czasowników od czasu przyszłego prostego.
 - Poprawnie odmienia przymiotniki.
 - Tworzy przysłówki od przymiotników.
 - Wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie i określenia.
 - Wyróżnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia.
 - Układa zdania pojedyncze i złożone.
 - Rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania.
 - Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego (trudniejsze przykłady z pomocą nauczyciela).
 - n) Fonetyka:
 - Wyróżnia głoski, litery, samogłoski i spółgłoski.
 - Określa spółgłoski.
 - Poprawnie dzieli wyrazy na sylaby.

- o) Ortografia i interpunkcja:
- Zna reguły dotyczące pisowni „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami.
 - Zna zasady dotyczące pisowni „ą” i „ę” w wyrazach.
 - Stosuje poznane reguły ortograficzne w pracach pisemnych i ćwiczeniach.
 - Poprawnie stawia przecinek w zdaniach złożonych.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

1. W znacznej mierze opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
2. Samodzielnie wykonuje tylko łatwe zadania, trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.
3. Czyta głośno i cicho.
4. Odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
5. W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne;
6. Wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo, wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana, niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
7. Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach.
8. Wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.
9. Kształcenie literackie i językowe:
 - a) W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół poprawnie buduje zdania, właściwie stosuje poznane słownictwo i zasady ortograficzne.
 - b) Z pomocą nauczyciela redaguje formy wypowiedzi przewidziane w programie klasy IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
 - c) Umie wymienić elementy świata przedstawionego.
 - d) Odróżnia opis od opowiadania.
 - e) Wie, co to jest epitet, porównanie, uosobienie, wers, strofa, rym.
 - f) Zna pojęcie baśni.
 - g) W baśniach odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych.
 - h) Fleksja i składnia:
 - Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
 - Rozpoznaje poznane części mowy.
 - Rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia.
 - Odmienia rzeczowniki przez przypadki.
 - Odróżnia przysłówki od innych części mowy.
 - Rozpoznaje typy zdań ze względu na cel wypowiedzi (pytające, rozkazujące, oznajmujące).
 - Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.
 - i) Fonetyka:
 - Rozróżnia głoski, litery.
 - Z pomocą nauczyciela określa spółgłoski.
 - Dzieli wyrazy na sylaby.
 - j) Ortografia i interpunkcja:
 - Zna reguły dotyczące pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „h”, „ch”.
 - Zna zasady dotyczące pisowni „nie” z czasownikami i poprawnie je stosuje.
 - Stosuje znaki przestankowe: przecinek (przy wymienianiu), dwukropek, myślnik.
 - Dokonuje poprawy popełnionych błędów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

1. Uczeń opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej.
2. Większość zadań, nawet bardzo łatwych wykonuje przy pomocy nauczyciela.
3. Nie jest aktywny na lekcjach, ale stara się wykonywać polecenia nauczyciela.
4. Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty.
5. Często nie potrafi poprawnie wykonać samodzielnie i poprawnie zadań domowych, ale podejmuje takie próby.

6. Kształcenie literackie i językowe:
- a) Czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, często bez odpowiedniej intonacji.
 - b) Nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów, ale podejmuje próby ich odbioru.
 - c) Ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem zdań.
 - d) Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.
 - e) Fleksja i składnia:
 - Przy pomocy nauczyciela rozróżnia poznane części mowy.
 - Odmienia rzeczowniki przez przypadki (łatwe przykłady).
 - Wskazuje podmiot i orzeczenie.
 - Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje.
 - f) Fonetyka:
 - Wyróżnia głoski, litery i sylaby.
 - g) Ortografia i interpunkcja:
 - Zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia wyrazów z „ó” wymiennym, „rz” wymiennym, pisownia imion, nazwisk, prostych nazw geograficznych).
 - Z pomocą nauczyciela dokonuje poprawy popełnionych błędów.
 - Stosuje odpowiednie znaki przestankowe na końcu zdania.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

1. Uczeń nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi.
2. Ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej.
3. Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.
4. Nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela.
5. Zanedbuje wykonywanie prac domowych.
6. Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania.
7. Nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego.
8. Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.
9. W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.
10. Nie angażuje się w pracę grupy.

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Podstawą wystawienia ocen śródrocznych i rocznych są następujące formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- obserwacja pracy ucznia na lekcji: techniki czytania, poziomu rozumienia tekstu i poleceń, wypowiedzania się, praktycznej sprawności językowej, notowania, zaangażowania w samodzielną pracę,
- odpowiedzi ustne,
- prace pisemne: sprawdziany, testy, kartkówki, wypracowania klasowe, prace domowe, krzyżówki, rebusy, dyktanda, prace redakcyjne,
- praca w grupie,
- aktywność na zajęciach lekcyjnych,
- zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń (zawartość, estetyka),
- wykonywanie przez ucznia innych czynności lub prac typu: recytacja, udział w konkursach, przedstawieniu, przygotowaniu wystawy.